

Запам'яталися й виступи, присвячені проблематиці окремих правових наук. Так, **старший науковий співробітник відділу історико-правових досліджень нашого Інституту, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник Т. І. Бондарук** зосередилась на питанні правового мислення як ключової категорії історико-правового дослідження українського правознавства. Жвавий інтерес учасників привернув виступ **аспіранта кафедри цивільного права Київського Національного університету імені Тараса Шевченка А. О. Недошовенка**. Його доповідь була присвячена окремим істотним умовам договору будівельного підряду, але доповідач значною мірою насичив її доктриною, історією юридичної думки та сучасними тенденціями розвитку судової практики у провідних країнах світу. **Суддя Полтавського районного суду Полтавської області, викладач Національної школи суддів України, аспірант Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності НАПрН України С. А. Цибізова** розповіла про проблематику розгляду спорів щодо доменних імен в аспекті судової реформи (IP суд).

Ще два виступи були присвячені проблемам космічного права. **Керівник юридичного департаменту ТОВ «Space Logistics Ukraine» М. О. Кірпачова** надала ґрунтовні доводи щодо актуальності вступу України до Європейського космічного агентства. **Науковий співробітник відділу проблем аграрного, земельного, екологічного та космічного права нашого Інституту, кандидат юридичних наук А. М. Гурова** присвятила свій виступ транспарентності фінансування космічної діяльності як механізму гарантування економічної безпеки держави.

Завершив виступи **старший науковий співробітник відділу історико-правових досліджень Інституту, кандидат юридичних наук О. О. Малишев** доповіддю «Археологічна спадщина України напередодні скасування земельного мораторію».

Захід відбувся у атмосфері інтелектуального піднесення, жвавої доброзичливої дискусії та продуктивного обміну досвідом науковців і практиків.

За результатами форуму було видано збірник наукових праць^{*}.

^{*} Auctoritate magis quam imperio: Юридична наука у громадянському суспільстві: зб. наук. праць. Матеріали X міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 30 жовтня 2019 р.). До 70-ліття Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України / Ред. колегія: Н. М. Пархоменко (голова), О. О. Малишев (заступник голови), А. М. Гурова (секретар), В. К. Малолітнева, П. С. Демченко. Київ, 2019. 224 с.

В. Ю. ВАСЕЦЬКИЙ,
кандидат юридичних наук

X МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «ПРАВОВИЙ МОНІТОРИНГ І ПРАВОВА ЕКСПЕРТИЗА: ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ»

16 квітня 2019 р. в Інституті держави і права імені В. М. Корецького НАН України відбулася щорічна міжнародна науково-практична конференція «Правовий моніторинг і правова експертиза: питання теорії та практики». Конференція була присвячена 70-річчю створення Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України.

У конференції взяли участь провідні вчені-юристи України, представники академічної науки, державних органів, відомих ВУЗів. Активними учасниками була наукова молодь, докторанти, аспіранти, а також студенти провідних закладів вищої освіти України. Всі учасники конференції обговорили фундаментальні проблеми, пов'язані з питаннями правового моніторингу та правової експертизи, було наведено концептуальні підходи до визначення цих категорій. Певна увага присвячена відповідним класифікаціям та типології зазначених явищ, що представлені у вітчизняній теорії та зарубіжній правовій думці. Окремий вектор присвячено ролі і значенню доктрини у забезпеченні ефективності правореалізаційних процедур.

Зі вступним словом на конференції виступів директор Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, академік НАН України **Юрій Сергійович Шемшученко**. У своєму виступі Юрій Сергійович, зокрема, привітав учасників конференції, яка відбувалася напередодні 70-річчя Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Він відзначив, що на даний час Інститут є провідною науково-дослідною академічною правознавчою установою, здобутки якого широко відомі як в нашій країні, так і поза її межами. Останні роки головним чином пов'язані з удосконаленням зв'язків науки і практики. Важливою є й науково-експертна діяльність Інституту. Тут активно діє Науково-експертна рада, яка щороку надає близько 200 наукових висновків для державних органів, органів місцевого самоврядування, Конституційного Суду, громадян України. Це сприяє зміцненню правової держави і громадянського суспільства в Україні.

Темі про роль і здобутки Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України за 70 років діяльності присвячено також виступ заступника директора Інституту з наукової роботи **Володимира Петровича Нагребельного**. Він охарактеризував основні етапи становлення і розвитку Інституту як провідної наукової юридичної установи України, проаналізував основні напрями його наукової діяльності, творчі досягнення протягом семи десятиліть і перспективи правових досліджень, форми і результати зв'язків з практикою державно-правового будівництва в Україні, міжнародне наукове співробітництво та ін. Особливу увагу було приділено характеристиці сучасного, якісно нового етапу в діяльності Інституту в умовах подальшого демократичного розвитку української держави та її євроінтеграційного вибору. В. П. Нагребельний підкреслив, що у зв'язку з 70-річчям від дня заснування, вагомий внесок у розвиток юридичної науки, підготовку наукових кадрів, державотворення і правотворення трудовий колектив Інституту відзначений Почесною грамотою Союзу юристів України.

Варто виділити виступи на конференції таких провідних вчених України як Н. М. Оніщенко, О. Ф. Андрійко, Б. І. Андрусишина, Р. В. Вереша, П. Ф. Кулинич, І. Й. Магновського, Н. А. Мяловицької, Н. М. Пархоменко, І. Д. Шутака, А. Є. Шевченко та ін. Були обговорені доктринальні підходи та виміри правової науки, теоретичні засади, практичне втілення та реалізація правового моніторингу і правової експертизи.

Наталія Миколаївна Оніщенко висвітлила проблеми поєднання правової доктрини і юридичної практики у вивченні такої категорії, як правовий моніторинг. Зокрема, надана характеристика цього феномену в контексті усунення недоліків і прогалин законодавчого поля, акцентована увага на важливості пошуку і поширення позитивної практики правотворчого процесу, проаналізовані деякі аспекти доктринального тлумачення категорії правовий «моніторинг», пов'язаність теорії і

прагматики цього питання, необхідності вироблення як власного стилю науки спостереження, аналізу і прогностики (правовий моніторинг), так і врахування засад і підвалин вивчення зарубіжного досвіду проведення послідовних статей правового моніторингу задля покращення правореалізаційної практики.

Ольга Федорівна Андрійко зосередила увагу на сутності, понятті та значенні моніторингу щодо діяльності органів виконавчої влади та їх відносин з іншими суб'єктами. Дослідження зосереджено на основних ознаках моніторингу, що відрізняють і поєднують його з контролем і наглядом, функціях та проявах стосовно відповідних суб'єктів, діяльність яких відстежується, аналізується та удосконалюється, обґрунтовується необхідність розширення прогностичної функції моніторингу щодо ефективності нормативно-правових актів у сфері виконавчої влади. Зроблено висновок, що проблема подальшого дослідження застосування моніторингу та його правової визначеності в діяльності органів виконавчої влади має бути в полі зору науковців та практиків.

Богдан Іванович Андрусичин присвячує увагу міжнародному контролю вдосконалення управління державою. Він наголошує, що подальша інтеграція України в ЄС, яка знайшла своє відображення у змінах до Основного Закону, ставить вимогою вносити зміни до національного законодавства з метою створення умов для дії у внутрішньому національному правовому порядку положень права Євросоюзу, в тому числі організаційно-правових механізмів здійснення міжнародного контролю.

Олександр Васильович Батанов констатує, що конституційно-правове регулювання експертного забезпечення законотворчого процесу у сфері протидії дискримінації є недостатнім. У законодавстві лише частково врегульовано окремі форми експертного забезпечення законодавчого процесу з точки зору його принципів, цілей, завдань, об'єктів, стадій, гарантій, відповідальності тощо. При цьому практика показує реальний вплив експертного середовища на законотворення та фактичне залучення експертів у процесі підготовки законопроектів. Він наголошує, що якість та ефективність законодавчих актів значно підвищуватиметься внаслідок активізації ролі правової доктрини, а також громадської думки у формуванні правотворчої політики та у законотворчості. Ці та інші чинники вимагають посилення уваги до актуальних проблем конституційно-правового забезпечення експертного супроводу законодавчої діяльності у сфері протидії дискримінації в Україні.

Нагалия Миколаївна Пархоменко досліджує доктринальні та законодавчі виміри науково-правової експертизи. Проведено аналіз сутності, предмета, суб'єктів, основних засад, підстав проведення науково-правової експертизи окремих положень чинного законодавства України у порівнянні із висновком експерта в галузі права. Визначено, що наукова експертиза чинного законодавства як одна із форм його доктринального тлумачення наразі не отримала ґрунтовного дослідження в юридичній науці. Зроблено висновок, що у законодавчому регулюванні основних питань підготовки науково-правової експертизи та висновку експерта в галузі права є розбіжності щодо переліку суб'єктів – експертів, предмета та підстав проведення. З огляду на це наголошено на необхідності внесення змін і доповнень до відповідного чинного законодавства з метою його узгодження та поліпшення правореалізаційної діяльності.

Ілля Дмитрович Шутак основну увагу приділив проблемам правового моніторингу в контексті принципу верховенства права. Обґрунтовано доцільність

конструювання та впровадження дієвого механізму моніторингу ефективності нормативно-правових актів в Україні шляхом визначення його стандартів, зокрема, розробкою та прийняттям Закону України «Про правовий моніторинг», прийняттям підзаконних нормативно-правових актів з метою конкретизації процедурних питань. Запропоновано вдосконалити правову систему України оцінкою ефективності норм права, контролем, аналізом, узагальненням, моніторингом якості нормативно-правових актів та практики їх застосування, прогнозуванням напрямків розвитку правового регулювання суспільних відносин.

На конференції було також обговорено різноманітні теоретичні і практичні проблеми правового моніторингу і правової експертизи. З доповідями виступали молоді вчені, аспіранти, здобувачі та студентська молодь, які обговорювали різноманітні теоретичні і практичні проблеми сучасного правового розвитку.

У цілому в межах конференції було розглянуто й обговорено як найрізноманітніші теоретико-прикладні аспекти та концептуальні підходи до визначення понять «правового моніторингу та правової експертизи», так і значна кількість актуальних питань щодо здійснення правової реформи в Україні.

Т. І. БОНДАРУК,
кандидат юридичних наук

XL ІСТОРИКО-ПРАВОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «УКРАЇНСЬКЕ ПРАВознавство в антропологічному вимірі та європейському правовому просторі: Історія, сучасність, перспективи»

30 травня – 1 червня 2019 р. в місті Умань відбулася XL історико-правова конференція «Українське правознавство в антропологічному вимірі та європейському правовому просторі: історія, сучасність, перспективи».

Організаторами виступили Міжнародна асоціація істориків права, Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України та Секція історії держави і права наукової ради НАН України по координації фундаментальних правових досліджень.

В рамках конференції була проведена чотири панелі, в роботі яких взяли участь 45 науковців – докторів і кандидатів наук, відбулися загальні збори МАП, презентація юридичних видань, екскурсії містом Умань та до Національного дендропарку «Софіївка» НАН України.

Зокрема, злгоденним проблемам юридичної науки і освіти були присвячені доповіді першої панелі «Юридичний освітній простір» президента МАП професора *О. М. Ярмиша* «Правознавство і законодавство, або чому українські парламентарі ігнорують здобутки науковців», доктора історичних наук *О. М. Ситника* «Історико-правова освіта в Україні: сучасні проблеми та перспективи», доктора юридичних наук *І. Й. Бойка* «Місце і перспективи історико-правової спеціалізації для підготовки магістрів права в Україні».